สภาพทั่วไป
ของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ลักษณะทางกายภาพ
ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ทางตอนกลางของภาคใต้ ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๗๘๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๙,๙๔๒.๕๐๒ ตร.กม. หรือประมาณ ๖,๒๑๔,๐๖๔ ไร่ มีพื้นที่มากเป็นลำดับที่ ๑๖ ของประเทศ หรือประมาณ ร้อยละ ๑.๙๘ ของพื้นที่ทั้งประเทศ ที่ตั้งของจังหวัดตั้งอยู่ประมาณละติจูดที่ ๙ องศาเหนือ และลองติจูด ๑๐ องศาตะวันออก

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง จังหวัดตรัง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทยเป็นชายฝั่งทะเล มีความยาวประมาณ ๒๒๕ กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดกระบี่

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งได้เป็น ๓ ส่วน คือ

๑. บริเวณเทือกเขาตอนกลาง

ได้แก่บริเวณเทือกเขานครศรีธรรมราช มีอาณาเขตตั้งแต่ตอนเหนือของจังหวัดลงไปถึงใต้สุด ได้แก่ อำเภอสิชล อำเภอขนอม อำเภอท่าศาลา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอลานสกา อำเภอพรหมคีรี อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอชะอวด อำเภอจุฬาภรณ์ และอำเภอพระพรหม ในเขตเทือกเขานี้มีภูเขาสูงสุดในจังหวัด คือ เขาหลวง ซึ่งสูงประมาณ ๑,๘๓๕ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล

๒. บริเวณที่ราบชายฝั่งด้านตะวันออก

ได้แก่บริเวณเทือกเขาตอนกลางไปทางตะวันออกถึงฝั่งทะเลอ่าวไทย จำแนกได้เป็น ๒ ตอน คือ ตั้งแต่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ลงไปทางใต้ ที่มีความกว้างจากบริเวณเทือกเขาตอนกลางไปถึงชายฝั่งทะเลระยะทางประมาณ ๙๕ กิโลเมตร ได้แก่ อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร และอำเภอชะอวด และอีกบริเวณหนึ่ง คือตั้งแต่อำเภอท่าศาลาขึ้นไปทางทิศเหนือ อำเภอที่อยู่ในเขตพื้นที่ราบด้านนี้คือ อำเภอขนอม อำเภอสิชล อำเภอท่าศาลา

๓. บริเวณที่ราบด้านตะวันตก

ได้แก่บริเวณที่ราบระหว่างเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาบรรทัด ซึ่งมีลักษณะเป็นเนินเขาอยู่เป็นแห่ง ๆ อำเภอที่อยู่ที่ราบด้านนี้ คือ อำเภอพิปูน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอฉวาง อำเภอนาบอน อำเภอบางขัน อำเภอถ้ำพรรณรา และอำเภอทุ่งสง สายน้ำสำคัญ ได้แก่ แหล่งต้นน้ำของแม่น้ำตาปี

ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งใกล้เส้นศูนย์สูตรมีภูเขาและเป็นคาบสมุทรทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านตะวันออกเป็นทะเลจีนใต้ มหาสมุทรแปซิฟิก ด้านตะวันตกเป็นทะเลอันดามันมหาสมุทรอินเดีย ทำให้นครศรีธรรมราชได้รับอิทธิพลลมมรสุมจากมหาสมุทรอินเดีย และพายุหมุนเขตร้อน จากทะเลจีนใต้สลับกัน

ลักษณะฤดูกาล

จังหวัดนครศรีธรรมราช มี ๒ ฤดู คือ

๑. ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน มีอากาศร้อนตลอดฤดูกาล

๒. ฤดูฝน แบ่งเป็น ๒ ช่วง ได้แก่

๒.๑ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

๒.๒ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - มกราคม เป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือช่วงนี้ฝนตกหนาแน่น

สถิติลักษณะอากาศอุตุนิยมวิทยา รายเดือน ปี ๒๕๕๖

เดือน	อุณหภูมิสูงสุด (˚C)	อุณหภูมิต่ำสุด(˚C)	อุณหภูมิเฉลี่ย(˚C)	ค่าเฉลี่ยความชื้นสัมพัทธ์(%)	ฝนรวมทั้งเดือน (มม.)	จำนวนวันที่มีฝนตก(วัน)
มกราคม	๓๒.๘	๒๑.๑	๒๖.๕๔	๘๔.๘๕	๘๔.๗	๑๑
กุมภาพันธ์	๓๒.๖	๒๐.๗	๒๖.๖๕	๘๓.๗๐	๑๖๐.๘	๑๑
มีนาคม	๓๖.๒	๒๑.๐	๒๗.๘๙	๗๘.๕๘	๕.๑	๒
เมษายน	๓๗.๕	๒๑.๕	๒๘.๓๘	๘๒.๐๗	๒๙๐.๐	๙
พฤษภาคม	๓๖.๒	๒๑.๕	๒๗.๕๙	๘๑.๑๒	๒๗๖.๕	๑๕
มิถุนายน	๓๖.๕	๒๒.๘	๒๘.๔๑	๘๐.๖๘	๗๓.๔	๑๑
กรกฎาคม	๓๖.๐	๒๑.๗	๒๗.๕๒	๘๑.๓๔	๑๒๕.๒	๑๗
สิงหาคม	๓๖.๓	๒๑.๕	๒๗.๕๕	๘๐.๔๓	๑๒๕.๑	๑๔
กันยายน	๓๖.๐	๒๒.๐	๒๗.๖๙	๘๐.๓๕	๘๘.๕	๑๓
ตุลาคม	๓๕.๔	๒๑.๗	๒๖.๗๑	๘๖.๐๓	๒๔๖.๒	๒๕
พฤศจิกายน	๓๓.๑	๒๑.๕	๒๖.๕๐	๘๖.๕๓	๑,๐๕๐.๐	๒๑
ธันวาคม	๓๑.๗	๒๐.๕	๒๕.๖๓	๘๕.๓๙	๓๔๒.๒	๑๕
รวม	**๔๒๐.๓**	**๒๕๗.๕**	**๓๒๗.๐๖**	**๙๙๑.๐๗**	**๒,๘๖๗.๗**	**๑๖๔**
เฉลี่ย	**๓๕.๐๒**	**๒๑.๔๕**	**๒๗.๒๕**	**๘๒.๕๘**	**๒๓๘.๙๗**	**–**

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยานครศรีธรรมราช

ลุ่มน้ำของเมืองนครศรีธรรมราช

๑. แม่น้ำปากพนัง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัด ในเขตตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวดไหลผ่าน อำเภอชะอวด อำเภอเชียรใหญ่ และมีสาขาจากอำเภอหัวไทร ไหลมารวมกันที่บ้านปากแพรก กลายเป็นแม่น้ำปากพนังไหลลงสู่อ่าวนครศรีธรรมราชนับเป็นแม่น้ำที่สำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดมาก โดยเฉพาะทางการเกษตรกรรม บริเวณลุ่มน้ำปากพนัง และสาขาบริเวณที่ราบมีพื้นที่นากว่า ๕๐๐,๐๐๐ ไร่ มีโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการโดยกรมชลประทานและแม่น้ำปากพนัง เป็นที่ตั้งของท่าเทียบเรือประมงจังหวัดนครศรีธรรมราช และเป็นเส้นทางขนส่งทางน้ำที่สำคัญอีกด้วย

๒. แม่น้ำหลวง เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำตาปี ต้นน้ำเกิดจากบริเวณทิศตะวันตกของเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาภูเก็ตส่วนที่เกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชมีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอพิปูน และอำเภอฉวาง ไหลผ่านอำเภอฉวาง และอำเภอทุ่งใหญ่เข้าเขตจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในเขตอำเภอพระแสง อำเภอนาสารไปรวมกับแม่น้ำคีรีรัฐนิคม (แม่น้ำพุมดวง) ที่อำเภอพุนพินเรียกว่า **“แม่น้ำตาปี”** แล้วไหลลงสู่อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี แม่น้ำสายนี้เป็นแม่น้ำสายที่ยาวที่สุดของภาคใต้

๓. คลองปากพูน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช บริเวณทางด้านตะวันออกของเทือกเขา ต้นน้ำอยู่ที่น้ำตกพรหมโลก ในเขตอำเภอพรหมคีรี ไหลไปทางทิศตะวันออกผ่านตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรีและบ้านท่าแพ ตำบลปากพูนอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช

๔. คลองปากพญา–คลองปากนคร ต้นน้ำเกิดจากแหล่งน้ำหลายสาขาในเขตเทือกเขานครศรีธรรมราช ที่เขาคีรีวงเขตตำบลกำโลน อำเภอลานสกาไหลผ่านอำเภอเมือง ต้นน้ำเรียกว่า คลองท่าดี ผ่านสะพานราเมศร์ ตำบลท่าวัง ผ่านตำบลท่าซัก ออกทะเลที่ปากพญาเรียกว่าคลองปากพญา

๕. คลองเสาธง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ในเขตอำเภอลานสกา คลองนี้มีชื่อเรียกกันหลายชื่อตามท้องที่ ที่คลองไหลผ่าน คือ เมื่อไหลจากน้ำตกกะโรม เรียกว่าคลองเขาแก้ว เมื่อไหลเข้าสู่อำเภอร่อนพิบูลย์เรียกว่า คลองเสาธง เมื่อไหลผ่านบ้านโคกคราม อำเภอร่อนพิบูลย์ เรียกว่า คลองโคกคราม เมื่อไหลเข้าสู่ตำบลชะเมา เรียกว่าคลองชะเมา เมื่อถึงหนองน้ำมนต์มีคลองแยกไปลงคลองปากนคร แต่ส่วนใหญ่ออกทะเลที่ปากคลองบางจาก ตอนปลายคลองนี้จึงเรียกว่าคลองบางจาก

๖. คลองกลาย ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ในเขตพื้นที่อำเภอนบพิตำ ไหลไปออกทะเลที่อำเภอท่าศาลา

๗. คลองท่าทน ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชตอนบนไหลลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอสิชล

๘. คลองน้ำตกโยง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขานครศรีธรรมราชด้านตะวันตก บริเวณน้ำตกโยง ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง เข้าสู่อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรังกลายเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำตรัง

๙. คลองมีน ต้นน้ำเกิดจากภูเขาสามจอม อำเภอทุ่งใหญ่ เป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำหลวง หรือแม่น้ำตาปี และไหลออกอ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๑๐. คลองท่าเลา ต้นน้ำเกิดจากภูเขาวังหีบ อำเภอทุ่งสง เป็นภูเขาลูกหนึ่งในเทือกเขานครศรีธรรมราชไหลลงทางใต้เข้าอำเภอห้วยยอด และออกทะเลอันดามันที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

๑๑. คลองท่าโลน ต้นน้ำเกิดจากภูเขาปลายเบิกอำเภอทุ่งสง ไหลลงทางใต้ผ่านที่ว่าการอำเภอทุ่งสง ด้านตะวันออก แล้วรวมเข้ากับคลองท่าเลา ออกทะเลอันดามันในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง